

İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı hakkındaki 4250 sayılı Kanunun bâzı maddeleriyle aynı kanunun 4658 sayılı Kanunla değiştirilen 21 nci maddesinin değiştirilmesine dair Kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu (1/579)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 588, 6/2527

4 . VII 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı hakkındaki 4250 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 29 . VI 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

GEREKÇE

1. İspirto ve İspirtolu İçkiler Tekeli hakkındaki 8 . VI . 1942 günlü ve 4250 sayılı Kanunun bugüne kadar olan tatbikatından edinilen tecrübelerle göre bu kanunun bâzı maddelerinin, zamanımızın ihtiyaç ve zaruretlerine uydurulmak üzere, değiştirilmesi lâzımgeldiği neticesine varılmıştır.

a) Şarap imlâhaneleri açık şarabın şişelere doldurulduğu birer mahal olması itibariyle şaraphanede taşıdığı önlenemeyen şarabın imlâ esnasında kontrolsüz kalması takdirinde daha geniş ölçüde taşıdığı imkân dâhiline girmiş olur. Bu sebeple şarabın şişelenip piyasaya arzına kadar tam bir murakabe altında bulundurulmasını temin için imal ile satış devresi arasına giren imlâ safhasının da şaraphaneler gibi murakabeye tâbi tutulması gerekmektedir.

Bundan başka şarabın şişelere imlâsı esnasında imlâ cihazları ile şişelerin temizlenmesi hususunda gerekli sıhhi şartlara riayeti sağlamak bir zaruret olduğundan bu bakımdan da imlâhanelerin kontrol altında bulundurulması icap etmektedir.

b) 4250 sayılı Kanunun, sağlık maksatları ile kullanılacak sâf ispirtonun tenzilli fiyatla satılmasını istihdaf eden 21 nci maddesi 4 . IX . 1944 günlü ve 4658 sayılı Kanunla değiştirilmiş olduğu halde bu muaddel şeklin dahi tatbikında güçlüklerle karşılaşmıştır.

Gerçekten kanun maddesinin metninde yazılı sıhhi müesseseler tâbirinden, Müessese teriminin hukuki tarifi bakımından yalnız hastane revir ve dispanser gibi yatakta veya ayakta hasta tedavi eden teşekküllerin kastedildiği neticesi çıkmakta ve kanundaki bu kayıt sağlık işleri ile doğrudan doğruya ilgili bulunan Hükümet ve Belediye Tabiplikleri ve ebelikleri ile veterinerlik teşkilâtına gıda maddelerinin tahlili ile görevli bulunan Belediye kimyahanelerine ve bunlara benzer teşekküllere tenzilli fiyatla ispirto satılıp satılmıyacağı hususunda açık bir fikir vermemektedir.

Öte yandan, yine yurt sağlığına hizmet etmekte olmalarına rağmen hususi hastanelerin muhtaç buldukları ispirtoyu Devlete, Özel İdarelere ve Belediyelerle menafii umumiyeye hadim derneklere bağlı hastanelere tatbik olunan tenzilli fiyatla satın alamamaları, hususi hastaneler de tedavi gören hastaları himaye prensipine uygun düşmediğinden bahis konusu kanun maddesi bu noksanları tamamlayacak ve tatbikatta kolaylığı sağlayacak şekilde değiştirilmiştir.

Bundan başka, halen yürürlükte bulunan metinde eczanelere tıbbî ispençiyari ve galenik müs-

tahzarlar yapan lâboratuvarlara lâzım olan sâf ispiptonun miktari hakkında bir kayıt bulunmadığı halde, tatbikatta cezanelere verilecek sâf ispiptonun âzami aylık haddi Bakanlar Kurulunca tesbit edildiği gibi sözü geçen lâboratuvarlara mahallî Sağlık ve Sosyal Yardım müdürlüklerince tasdik olunan ihtiyaçları nispetinde ispipto verilmektedir.

Bu itibarla, tatbikata daha toplu ve mazbut bir istikamet verilmesi sağlanmak üzere tasarıya cezanelerle tıbbî, ispençiyari ve galenik müstahzarlar yapan lâboratuvarların ve hususî hastanelerin saf ispipto ihtiyaçlarının Gümrük ve Tekel ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca müştereken tesbit edilecek esaslara göre tâyin olunacağı hususunda bir kayıt ilâvesi uygun görülmüştür.

c) Tatbikattan alınan neticelere göre 4250 sayılı Kanununun 12 nci maddesinde yazılı mecburiyetlere riayet etmeyenler için 29 ncu madde ile, ispipto ve ispiptolu içkilerin vasıf ve derecelerini değiştirerek veya su katarak satanlar veya satışa çıkarılanlar için 3 ncu madde ile tâyin edilmiş bulunan cezalar, suçlular üzerinde matlup intibahı husule getirmemekte ve bu sebeple yapılan murakabeler verimli ve müessir olmamaktadır.

Meselâ, iki bin litrelik şarabın sıhhi ve teknik şartlara uygun olmayan bir vaziyette satışa çıkarılan ve binlerce lira kâr temin eden bir âmil hakkında yapılan takibat ancak suçlunun 5 lira-lık para cezasına tâbi tutulmasıyla neticelenmektedir.

Bu hususta yapılan inceleme sonunda, 1943 - 1945 seneleri zarfında 4250 sayılı Kanununun 12 nci maddesinde yazılı mecburiyetlere riayet etmeyen 34 âmilin mahkemeye verildiği ve şimdiye kadar muhakemeleri neticelenen 20 âmilden ekserisi hakkında 5 lira para cezası alınmasına karar verilmiş olduğu ve âzami olarak ancak iki âmilin 50 lira para cezasına mahkûm edildiği anlaşılmıştır.

d) 34 ncu madde ile tâyin edilen cezai hükümlerin tatbikatı da aynı durumu arz etmektedir.

Suçla ceza arasında muadelet sağlanması bakımından 29 ve 34 ncu maddelerdeki ceza müeyyidelerinin ağırlaştırılması zaruri görülmüştür.

2. 4250 sayılı Kanununun 12, 21, 29 ve 34 ncu maddelerinde yukarıda izah edilen maksatlarla değişiklik yapılmak üzere ilişik Kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Gümrük ve Tekel Komisyonu

Esas No. 1/579

Karar No. 4

23 . XI . 1949

Yüksek Başkanlığa

İspirto ve İspirtolu İçkilerin inhisarı hakkındaki 4250 sayılı Kanununun şarap imal ve imlâhaneleri ile insan ve hayvan sağlık müesseselerine verilecek ispiptonun tenzilâtli fiyatla satılması hakkındaki mezkûr kanununun 12, 21, 29, 34 ncu maddenin B fıkrasının değiştirilmesine dair Hükümetten gönderilen ve Yüksek Başkanlığımıza Komisyona havale buyurubun; bulunan kanun tasarısı 18 . XI . 1949 tarihinde Gümrük ve Tekel Bakanı huzurunda Komisyona müzakere yapılmış ve tasarıda gösterilen nakdî ceza mebdeinin yüz liraya tenzili müteffakan kabul edilerek mezkûr tasarımı nakdî ceza kısmına ait tadilden sonra aynen tasvip olunmuş-

tur.

Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Gümrük ve Tekel Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip
Gümüşane	Zonguldak	Malatya
T. Tüzün		O. Taner
Ağrı	Çanakkale	Hatay
A. Abaslan	H. Bingül	Suphi Bedir Uluç
		İmzada bulunamadı.
Kastamonu	Kocaeli	Konya
F. Mağara	Ali Dikmen	H. Uluşan
		İmzada bulunamadı.
Tokad		Tekirdağ
F. Eken		E. Pekel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı hakkındaki 4250 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun tasarısı

BADDE 1. — İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı hakkındaki 4250 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin 3 nü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Şaraphanelerin, doldurma evlerinin ve şarapların sıhhi ve teknik bakımdan niteliklerine, kontrol ve muayeneleri ile şaraba uygulanacak işlemlere ait esaslar Sağlık ve Sosyal Yardım, Gümrük ve Tekel ve Tarım Bakanlıklarınca birlikte tesbit edilir.

Şarap âmilleriyle doldurma evleri sahiplerinin bu esaslara riayet etmeleri mecburidir.

MADDE 2. — Aynı Kanunun 21 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Devlete, Vakıflar Genel Müdürlüğüne, Özel İdarelere, Belediyelere ve geneel menfaatlere yarar derneklere bağlı olan insan veya hayvan sağlığı ve hayvan yetiştirilmesi ile ilgili teşkilât ve müesseselere ve Gümrük ve Tekel ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte tesbit edilecek esaslar dâhilinde Eczahanelerle tıbbî, İspençiyari ve Galenik müstahzarlar yapan Lâboratuvarlara ve Özel Hastanelere lâzım olan ispirtonun satış fiyatından tenzilât yapılarak sattırılmasına Gümrük ve Tekel Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 3. — Aynı Kanunun 29 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

On ikinci maddede yazılı beyannameyi vermeyen veya şaraphanelerin, doldurma evlerinin veya şarapların sıhhi ve teknik bakımdan niteliklerine kontrol ve muayeneleri ile şaraba uygulanacak işlemlere ait esaslara riayet etmeyenlerden hareketlerinin ağırlığına göre ikiyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası alınır.

Suçun tekerrürü halinde bu gibilerin ayrıca bir yıldan iki yıla kadar şarap imal ve imlâ etmelerine ve satış yapmalarına izin verilmez.

Yapılan şaraplardan bozukları sirkeye çevrilir. Bu suretle kıymetlendirilmesi mümkün olmayan veya sıhhate zararlı olduğu tesbit edilen şaraplar yok edilir.

GÜMRÜK VE TEKEL KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı hakkındaki 4250 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

MADDE 3. — Aynı kanunun 29 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

On ikinci maddede yazılı beyannameyi vermeyen veya şaraphanelerin, doldurma evlerinin veya şarapların sıhhi ve teknik bakımdan niteliklerine kontrol ve muayeneleri ile şaraba uygulanacak işlemlere ait esaslara riayet etmeyenlerden hareketlerinin ağırlığına göre yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası alınır.

Suçun tekerrürü halinde bu gibilerin ayrıca bir yıldan iki yıla kadar şarap imal ve imlâ etmelerine ve satış yapmalarına izin verilmez.

Yapılan şaraplardan bozukları sirkeye çevrilir bu suretle kıymetlendirilmesi mümkün olmayan veya sıhhate zararlı olduğu tesbit edilen şaraplar yok edilir.

Hü.

G. ve T. K.

MADDE 4. — Aynı Kanunun 34 neü maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) İspirto ve ispirotolu içkilerin nitelik ve derecelerini değiştirerek veya su katarak satanlar veya satışa çıkaranlardan iki yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası alınır ve bu maddeler zabt ve müsadere olunur. Suğun tekerürü halinde bu ceza iki kat hükmolunur. Bu işleri yapanlar Tekel maddesinin satıcıları ise, bu cezaya çarptırılmakla beraber bunların satış ruhsat tezkereleri Tekel İdaresince iptal edilir.

MADDE 5. — 4658 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Ş. Günaltay</i>	Başb. Yardımcısı	
	<i>N. Erim</i>	

Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
<i>F. Sirmen</i>	<i>H. Çakır</i>

İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
<i>E. Erişirgil</i>	<i>N. Sadak</i>

Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>İ. R. Aksal</i>	<i>T. Banquoğlu</i>

Bayındırlık Bakanı	Ekonomi Bakanı
<i>Ş. Adalan</i>	<i>C. S. Barlas</i>

Sa. ve So. Y. Bakanı	Gümrük ve Tekel Bakanı
<i>Dr. K. Bayizit</i>	<i>Dr. F. Ş. Bürge</i>

Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>C. Oral</i>	<i>Dr. K. Satır</i>

Çalışma B.	İşletmeler B.
<i>Reşad Ş. Siver</i>	<i>Münir Birsal</i>

MADDE 4. — Aynı Kanunun 34 neü maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

b) İspirto ve ispirotolu içkilerin nitelik ve derecelerini değiştirerek veya su katarak satanlar veya satışa çıkaranlardan yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası alınır ve bu maddeler zabt ve müsadere olunur. Suğun tekerürü halinde bu ceza iki kat hükmolunur. Bu işleri yapanlar tek el maddesinin satıcıları ise, bu cezaya çarptırılmakla beraber bunların satış ruhsat tezkereleri Tekel İdaresince iptal edilir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.